

Nyílt levél Magyarország Kormányának!

Egyetemleges felelősség terheli az elmúlt évtizedek döntéshozóit

Magyarországon közel hatszázezer ember él valamilyen fogyatékossgal, ezen belül a legnagyobb csoport a mozgáskorlátozottak közössége.

A rendszerváltást követően bízunk az érdemi változások bekövetkezésében, a fogyatékos társadalmi csoport emberi jogi szemléletű felzárkóztatásában. Nagy lehetőség volt ebben, és főképp nagy bizalom. Sorra születtek meg azok a jogszabályok, amelyek emellett köteleződtek el, ezt az elképzelést erősítették meg a megvalósítás érdekében. Sok pozitív változás indult el, új alapokra helyeztük a gondolkodást a megoldásokról. Nagy és közös munka volt. Az állam, a döntéshozók, a szakma és az érintettek civil szervezetei közös gondolkodásának pozitív eredményei elkezdtek megmutatkozni, ami hatalmas reményt adott mindannyiunknak. Izgalmas, bizalommal teli időszak volt.

Aztán a lelkesedés lelohadt és a fejlődés ezen a területen váratott magára, majd a 2008 évi gazdasági válság a fogyatékosügyi fejlődést megakasztotta, sőt egyes szakterületen történő elvonás vissza is vetette. Emlékszem, hogy 2009 végén a MEOSZ a 2010. évi költségvetést „Táigetosz” jelzővel illette. A jelenlegi kormány, akkor ellenzéki szerepben abszolút egyetértett ezzel a jelzővel, mindenben támogatta az érdekvédelmet.

Visszatekintve az elmúlt több mint három évtized történéseire, nyugodtan kimondhatjuk: Magyarországon nincs fogyatékossgügyi szakpolitika, nem alakult ki a kultúrája, és ennek hiányában abszolút reménytelen a fogyatékos emberek és családjaik érdemi, emberi jogi alapon történő felzárkóztatása.

Megismétlem: **600 000, azaz hatszázezer** család helyzetéről beszélünk!!!

Valós és érdemi intézkedések hiányában az évről évre nehezebb helyzetben levő családok a saját „vérük”, áldozatuk árán vannak még talpon.

A fogyatékos emberek pénzbeli és „intézményi” ellátásai területén elmaradó intézkedések miatt egyrészt szociális szempontból jelentős lemaradásban, elszegényedésben élnek. Nincsenek tartalékaik, napról napra, hónapról hónapra élnek a folyamatos lemondás és hiány állapotában. Másrészt az őket ellátó intézmények (köznevelési, egészségügyi, szociális alap- és szakellátás) okán is jelentős nehézségekbe ütköznek. Az ellátások mennyisége nincs arányban a szükséglet nagyságával, de a területi lefedettségén is komoly gondok vannak. Fentiek okán sokan nem részesülnek ellátásban, hiába lenne erre szükséglet/kereslet. A meglévő intézményi struktúra is komoly nehézségekkel küzd, egyrészt munkaerőhiánnyal. Másrészt az állam által biztosított normatíva nem követte az elmúlt minimum 15 évben (ezt megelőzően se volt megfelelő) a kiadások emelkedését. Míg az egyházi fenntartású intézmények a „Vatikáni szerződés” révén kiegészítő (közel 100%) normatívát kapnak mindenre, az önkormányzatoké ettől messze elmarad, addig a civil 0, azaz nulla kiegészítést kap. Így a civil intézmények állami feladatellátására kapott normatívái az intézmények költségvetésének 55 százalékban finanszírozzák a költségeket. Ma Magyarországon az állam évtizedek óta hátrányos gyakorlatot követ, sőt korábban alkotmányba ütköző, ma alaptörvényt sértő módon magyar állampolgárokat különbözetet meg hátrányosan azon a módon, hogy egyházi, önkormányzati, állami vagy civil szervezet gondoskodik az ellátásáról. A civilek által ellátott magyar

állampolgárok szenvedik el a legnagyobb mértékű hátrányos megkülönböztetést az állam részéről.

Az ellátások szakmai tartalma is jelentősen avítt, rég „renoválásra” szorul.

Jelezném óvatosan, hogy az intézmények munkavállalói is nagyon alacsonyan tartott munkajövedelemmel bírnak, mert mindig elmarad az érdemi bérrendezés a szektorban.

A családok és az őket „ellátó” intézményi struktúra elhanyagolt, minden szempontból „kivéreztetett” állapotában jutottak el a mostani válsághoz. Nagyon nem mindegy ki és milyen helyzetben indul neki a következő válságos időszaknak.

Az évtizedek óta tartó állami mulasztásnak komoly következményei vannak és még súlyosabb várható, ha most elmarad ezek pótlása.

Az elektromos áram és a gáz áremelkedése mind a családokat, mind az intézményeket elérte, ráadásul egy válságos helyzetben. Sem a családok, sem az intézmények, különösen a civilek nem fogják ezt a telet sem bírni.

A családi kasszában és az intézmények költségvetésében sincs fedezet a következő hónapok megemelkedett számláinak kifizetésére.

A magyar kormány hozzon azonnali intézkedést és rendelje el ezen családok és intézmények védelmét. Hatszázezer fogyatékos ember és családja létbiztonsága, az intézmények fennmaradása és a munkavállalók munkahelyeinek megvédése érdekében, a több mint 800 000 család szociális biztonságát érintő égető kérdésben vizsgálja felül a költségvetést és csoportosítson át azonnali forrásokat!

JavaSlataink

A családok védelmében:

Javasoljuk, hogy fogyatékosággal élő személyek esetén, az érintett, illetve a vele egy háztartásban élő hozzátartozója a 259/2022. (VII. 21.) számú Korm. rendeletben meghatározott mindkét energiahordozó esetén az éves fogyasztási keret kétszereséig, azaz villamos energiánál 5046 kWh/év/mérési pont, illetve gáznál 3458 m³/év/mérési pont felhasználásig legyen jogosult kedvezményes áron energiát vásárolni.

A kedvezményre jogosult fogyatékosággal élő személyek körét illetően álláspontunk szerint nem lehet a kedvező árat csupán az elektromos kerekesszéket vagy mopedet használók körére korlátozni. A személyes mobilitást segítő eszközökön túl számos más fogyatékos állapot is az átlagosnál nagyobb mértékű energiafelhasználást indokol, a teljesség igénye nélkül álljanak itt az alábbi példák.

Életfunkciókat fenntartó és életvitelt segítő eszközök, például gépi légzéssegítő, elektromos nyálszívó készülék, vagy elektromos emelőszerkezet.

A rehabilitáció elektromos eszközei, passzív mozgatógépek, az ideg, az izom vagy az ízület fájdalmának enyhítésére szolgáló készülékek, illetve az izom- és idegstimulátorok, elektromos láb- és karerősítő gépek, vagy az alternatív és augmentatív kommunikáció elektronikus eszközei.

Otthoni okoseszközök fokozott használata az önállóság érdekében elengedhetetlen.

Többletenergiára van szükség olyan fogyatékos állapotok esetén is, amikor napi többszöri ruha és ágynemű csere miatt gyakori mosás, tisztítás és fertőtlenítés szükséges.

A speciális étkezési szükséglet esetén, különösen szondás táplálásnál a hús pépesethetősége érdekében hosszabb ideig történő főzés alapszükséglet és nem luxusból történik.

Valamennyi állapot esetén elmondható, hogy a mindennapjait otthonában töltő fogyatékossgal élő ember számára megfelelő hőmérsékleten kell tartani a lakást.

Ezen körülményekre tekintettel javasoljuk, hogy a 259/2022. (VII. 21.) számú Korm. rendelet 13. § szerinti külön kormányrendelet a kedvezményt terjessze ki azokra a fogyatékossgal élő emberekre, illetve rájuk tekintettel velük egy háztartásban élő hozzátartozóikra, akik az alábbi csoportok valamelyikébe tartoznak:

- *a fogyatékossgai támogatásban vagy vakok személyi járadékában részesülő személyek;*
Látási, hallási, értelmi és mozgásszervi fogyatékossg esetén állapítható meg a támogatás, valamint a súlyos autizmusban érintett emberek, illetve a halmozottan fogyatékos személyek részére.

- *a rokkantsági járadékban részesülő személyek;*
Ők azok a személyek, akik fiatalon, 25 éves kor előtt bekövetkezett betegség vagy baleset következtében legalább 70% mértékű egészségkárosodással élnek.

- *az a személy, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, és a jogosultság alapjául szolgáló – a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékossgokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet szerinti – igazolás alapján valamely fogyatékossg fennállása igazolt;*

A magasabb összegű családi pótlék megállapítására való jogosultságot a rendelet melléklete szerinti betegségek szélesebb köre alapozza meg, ezért indokolt, hogy kizárólag fogyatékos állapot igazolása esetén legyen mód a kedvezmény igénybevételére. A fogyatékossg típusok jelölésére az ESzCsM rendelet különböző betűkódokat használ, ezért a betegség és fogyatékossg típusok akár ezek használatával jól elkülöníthetők egymástól.

- *azon rokkantsági ellátásban részesülő személyek, akiknek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket;*
E személyi kör rendelkezik D, illetve E minősítési kategória szerinti komplex minősítéssel. Jól szemlélteti az érintettek egészségi állapotuk miatti másokra, illetve segítő eszközökre való rászorultságát, hogy kizárólag E minősítési kategóriába tartozó hozzátartozóját ápoló személynek állapítható meg kiemelt ápolási díj.

- *azok az Mmtv. 30. § (4) bekezdés b) pontjának vagy 32. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásával rokkantsági ellátásban részesülő személyek, akik 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra voltak jogosultak;*

Általában ezen személyek nem rendelkeznek komplex minősítéssel, de egészségi állapotuk – 2012 januárját megelőzően az I. rokkantsági csoportba tartoztak azok a személyek, akiknek egészségkárosodása a 79%-ot meghaladta, és mások gondozására szorultak, míg a II. rokkantsági csoportba tartoztak azok, akiknek egészségkárosodása szintén 79%-ot meghaladó mértékű, de nem szorultak mások gondozására – alapján indokolt a mentesülés.

- *az Mmtv. 31. §-ának alkalmazásával öregségi nyugdíjban részesülő személyek, akik 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra voltak jogosultak;*

A legtöbb esetben olyan idős személyekről van szó, akik szintén nem rendelkeznek komplex minősítéssel, de korábban kialakult rossz egészségi állapotukban az idő előrehaladtával további állapotrosszabbodás következhetett be.

- azok az öregségi nyugdíjban részesülők, akik a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesültek és egészségi állapotuk a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket;
- azok az öregségi nyugdíjban részesülők, akik az Mmtv. 30. § (4) bekezdés b) pont ba) alpontjának vagy 32. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásával rokkantsági ellátásban részesültek és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra voltak jogosultak;

Ezeknek a személyeknek I. vagy II. csoportú rokkantsági nyugdíját váltotta fel a rokkantsági ellátás, melyet az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése az öregségi nyugdíj követett, ebben az esetben szintén nem rendelkezik komplex minősítéssel az érintett.”

A fogyatékos emberek civilszervezetei és az intézmények érdekében:

Kérjük, hogy a civil szervezetek és a fogyatékossgal élő emberek ellátásáról gondoskodó civil fenntartású intézmények lakossági fogyasztónak minősüljenek - hasonlóan az önkormányzati és állami bérlakásban, valamint szállóférőhelyen élők felhasználási helyeinek üzemeltetőihez – és így mentesüljenek a piaci ár megfizetése alól az áram és gázfogyasztás tekintetében egyaránt.

Javasoljuk az 1997. évben létrejövő Vatikáni szerződés mintájára, az azzal azonos mértékű „civil kiegészítő normatíva” azonnali bevezetését 2022. szeptember 1-jétől.

Ezen döntésekhez szükséges költségvetési forrásokat már rég „megspórolta” a magyar állam az elmúlt évtizedekben rajtunk, most ideje megadni kamatostul!

Minket már rég nem érdekel az egymásra mutogatás, egyetemleges felelősség terheli Önöket.

Cselekedjenek!

Budapest, 2022.08.16.

Tisztelettel:

Kovács Ágnes
elnök